

vrijeme socijalizma postojao tzv. kladarovski kompromis koji je omogućio početni razvoj buržoazije koja je danas stupila na scenu. Na drugoj strani dio društva ostao je privržen državnom paternalizmu, pa ne uspijeva participirati u novom poretku. Njen je model socijalne politike blizak liberalnom modelu na Zapadu. Na situaciju u Čehoslovačkoj utjecaj ima predratna socijalno-demokratska tradicija i masovni politički pokret 1989. godine. Stupanj razvijenosti relativno je nizak, a značajna je i mobilizacija radničke klase. Tip socijalne politike blizak je socijaldemokratskom. Međutim, nakon raspada Čehoslovačke, socijaldemokratski elementi prisutniji su u Slovačkoj, a liberalni u Češkoj.

U Poljskoj nalazimo elemente slične onima u Mađarskoj. No ovdje je politički prevrat izveden uz masovnije sudjelovanje građana, jače su autoritarne tradicije, a i utjecaj Katoličke crkve. Zanimljivo je spomenuti da neki autori upozoravaju na sada izraženu apatiju širokih slojeva poljskog društva nastalu zbog razočaranja prvim rezultatima postsocijalizma. (To se, uostalom, vidjelo u rezultatima posljednjih izbora.) Mada Deacon ocjenjuje režim "Welfare state" u Poljskoj kao "postkomunistički konzervativni korporativizam", u njemu ima natruha autoritarnog populizma.

Režime postkomunističkog konzervativnog korporativizma Deacon nalazi još u Bugarskoj, Rumunjskoj, Rusiji i Srbiji. Ovdje se, kako tvrdi, stara socijalistička nomenklatura pervertirala u novu vladajuću elitu, pa je, dakle, zadržala bitne elemente starog režima.

Zanimljivo je da od drugih država na tlu bivše Jugoslavije autor spominje jedino Sloveniju koja je po svom liberalno-kapitalističkom modelu bliska Mađarskoj, pa predstavlja antipod Srbiji, koja je zadržala socijalističko-populistički autoritarizam.

Ako izuzmemo slučaj Poljske, koji je dvojbena, Deacon u svojoj klasifikaciji socijalnih politika postsocijalističkih zemalja slijedi poznatu ideju o dvije istočne Europe ili, bolje rečeno, o srednjoj i istočnoj Europi. Prva je bliža Zapadu prostorno, po tradiciji, elementima tržišta, pa i religiji. Druga je, pak, udaljenija od Zapada i u njoj su dublje ukorijenjene vrijednosti karakteristične za socijalizam, pa su se stoga održale i u novom društve-

nom i političkom ambijentu, doduše u drugoj prezentaciji.

Knjiga B. Deacona i suradnika korisna je po empirijskoj građi o socijalnim prilikama i socijalnim politikama u postsocijalističkim zemljama. Autori su se trudili da osim toga uspostave tipologiju tih društava, stavljajući u središte socijalnu politiku. Riječ je o prvim skicama, koje će vrijeme potvrditi ili demantirati. Svejedno, i ta nedovršena slika istočnoeuropskih društava pomaže nam da se snađemo u turbulentnim promjenama koje se tamo dešavaju i koje iz dana u dan iznenađuju svijet.

Vlado Puljiz

JOURNAL OF EUROPEAN SOCIAL POLICY

Godište 1991/92/93.

Kako se ističe u uredničkom predgovoru prvog broja ovog evropskog časopisa za socijalnu politiku, tijekom 1990-tih socijalni problemi u Europi obilježeni su političkom integracijom u Europsku zajednicu s jedne te dramatičnim promjenama u Istočnoj Europi s druge strane. Ove promjene potaknule su temeljite rasprave o socijalnoj politici na praktičnom i teorijskom planu. U oba slučaja postavlja se pitanje uloge socijalne politike na nacionalnoj i nadnacionalnoj razini, s obzirom na ekonomske restrukturacije, zaštitu životnog standarda koja podupire ekonomsku efikasnost te osiguravanje političke podrške.

Časopis se posebno bavi: implikacijama aktualnih ekonomskih i političkih promjena na socijalnu politiku u Zapadnoj i Istočnoj Europi; preraspodjelom prilikom donošenja odluka u socijalnoj politici između nacionalnih i nadnacionalnih organa vlasti u Europi i naporima nadnacionalnih organa vlasti da ustanove zajedničke nacionalne standarde; konvergencijom ili divergencijom u strategijama socijalne politike u Europi kao cjelini, odnosno nastojanjima da pojedine zemlje održe poseban sustav socijalne politike; metodologijom za studij socijalne politike na međunacionalnoj i nadnacionalnoj razini.

Časopis daje prioritet onim člancima o socijalnoj politici koji se bave komparativnim razvojem u Europi i nadnacionalnim procesima socijalnih, ekonomskih i političkih promjena. Prioritet imaju i oni prilozi koji donose zajedno teorijske i empirijske elemente i koji daju doprinos razvoju metodologije međunacionalnih istraživanja.

Časopis donosi znanstvene članke, informacije o zbivanjima u Europi, pregled razvoja politike na nacionalnim i nadnacionalnim razinama, novosti o posebnim problemima u socijalnoj politici, socijalnim pokretima, recenzije knjiga i pregled objavljenih knjiga iz područja socijalne politike.

Časopis je namijenjen akademskoj javnosti, onima koji rade na pripremi socijalne politike te onima koji su uključeni u procese provedbe socijalne politike.

Časopis se tematski bavi područjem socijalne skrbi o zaposlenima, radnim uvjetima, tržištem radne snage, implikacijama ekonomskih i industrijskih promjena za socijalnu politiku, politikom jednakih šansi, socijalnom sigurnošću, demografijom, promjenama u strukturi porodice, zdravstvenom, stambenom i obrazovnom politikom, politikom socijalne skrbi, socijalnim dijalogom i socijalnim partnerstvom, vrijednostima i stavovima, metodološkim problemima u komparativnim istraživanjima socijalne politike.

Urednik časopisa je Graham Room, University of Bath, Velika Britanija.

Časopis izlazi kvartalno na engleskom jeziku, s tim da su u prvom godištu 1991. izašla samo dva broja.

Radi detaljnog uvida u sadržaj časopisa ovdje dajemo pregled članaka po pojedinim brojevima i godištima:

Godište I.

Broj 1.

P.Spicker, Princip subsidijarnosti i socijalna politika Europske zajednice (3-14)

W.van Oorschot, Nepreuzete pomoći socijalne sigurnosti u Europi (15-30)

M.Petmesidou, Statizam, socijalna politika i srednja klasa u Grčkoj (31-48)

V.Ronge, Socijalne promjene u Istočnoj Europi: implikacije za zapadno siromaštvo (49-56)

Broj 2.

B.A.Misztal, HIV/AIDS u Poljskoj: društvo koje treba državu (79-91)

P.T.Gooby, Režimi države opće dobrobiti i status građanina (93-105)

C.Gollion, Starenje populacije: povećavanje troškova (107-128)

J.Roesler, Masovna nezaposlenost u Istočnoj Njemačkoj: današnji trendovi i odgovori radnika i onih koji kreiraju politiku (129-150)

Godište II.

Broj 1.

R. Harris i A.Lavan, Profesionalna mobilnost u novoj Europi: slučaj socijalnog rada (1-15)

P.Garpenby, Transformacija švedskog sustava zdravstvene zaštite ili odbijanje modela racionalnog planiranja (17-31)

S.O.Daatland, Idealni gubitak? Suvremeni trendovi u skandinavskoj politici socijalne skrbi o starijima (33-47)

P.Ranjault, O principu subsidijarnosti (49-52)

M.Baldwin-Edwards, Novije promjene u europskim imigracijskim politikama (53-71)

Broj 2.

R.Dahrendorf, Nova Europa (79-85)

R.Bowles i P.Jones, Pravednost i proračun EZ-a: međusektorska analiza po vremenskim serijama (87-106)

H.Deleecq i K.Van den Bosch, Siromaštvo i primjerenost socijalne sigurnosti u Europi: komparativna analiza (107-120)

D.Collins et al., Međunarodne organizacije i europska socijalna politika (125-146)

Broj 3.

J.Lewis, Spolna pripadnost i razvoj režima socijalne skrbi (159-173)

W.Voges i G.Rohwer, Primanje socijalne pomoći u Njemačkoj: rizik i trajanje (175-191)

R.Muffels, J.Berghman i H.-J.Dirven, Multimetodološki pristup monitoringu evaluacije siromaštva (193-213)

Broj 4.

K.-J. Bieback, Porodične potpore: nova zakonska struktura subvencija porodica. Uspo-

redba australskog, britanskog i njemačkog sustava socijalne sigurnosti (239-254)

J.Ginn i S.Arber, Prema nezavisnosti žene: mirovinski sustavi u tri različite europske socijalne države (255-277)

J.Clasen, Osiguranje za nezaposlenost u dvije zemlje: komparativna analiza Velike Britanije i Zapadne Njemačke u 1980-tim (279-300)

Godište III.

Broj 1.

M.Kleinman i D.Piachaud, Europska socijalna politika: koncepcije i izbori (1-19)

B.Gustafsson i M.Lindblom, Linija siromaštva i siromaštvo u sedam europskih zemalja, Australiji, Kanadi i SAD-u (21-38)

W.Schmahl, "Reforma 1992" javnih mirovina u Njemačkoj: glavni elementi i neki efekti (39-51)

J.Palme i A.-C. Stahlberg, Europske reforme mirovina. Pogled iz Skandinavije: reforme u Švedskoj (53-56)

S.Robolis, Europske reforme mirovina. Pogled sa juga: reforme u Grčkoj (56-59)

Broj 2.

H.Ganssmann, Poslije ujedinjenja: problemi s kojima je suočena njemačka socijalna država (79-90)

G.Wilson, Izazov starenja birača: promjene u oblikovanju socijalne politike u Europi (91-105)

A.Gould, Različit odnos prema shemi zamjene šprica za injekcije u V.Britaniji i Švedskoj (107-118)

Z.Szeman i V.Gathy, Volonterski sektor u koncepciji pluralne socijalne države (119-144)

Broj 3.

M.Ksiezopolski, Socijalna politika u Poljskoj u razdoblju političke i ekonomske tranzicije: promjene i dileme (163-175)

V.Rys, Reforme socijalne sigurnosti u Srednjoj Europi: problemi i strategije (177-194)

I.Svetlik, Reforma socijalne politike u Sloveniji: meki pristup (192-208)

M.Potuček, Suvremeni razvoj socijalne politike u Češkoj i Slovačkoj republici (209-226)

Broj 4.

C.Glendingning i E.McLaughlin, Plaćanje za neformalnu skrb: lekcije iz Finske (239-253)

J.Bradshaw et al., Komparativni studij pomoći djeci u petnaest zemalja (255-271)

Perri 6 i E.Kuti, Prema Europskoj zajednici: utjecaj budućeg članstva na mađarski neprofitni sektor (273-295).

Nadamo se da će i ovakav relativno šturi prikaz tri godišta časopisa koji se bavi nadasve aktualnim temama, ponukati one koji se bave socijalnom politikom u Hrvatskoj da ga redovito prate i čitaju. Tim više, ovaj časopis je obaveza za naše autore i istraživače u nastojanjima razvoja socijalne politike u Hrvatskoj kao znanstvene discipline. Upoznavanje sa sadržajem časopisa osobito može biti značajno za reformu sustava socijalne politike u Hrvatskoj.

Gojko Bežovan